

GASTRO VODIČ KROZ BUDIMPEŠTU

Sa zadatkom da provjerimo sve najbolje što trenutačno nudi **Budimpešta**, uputili smo se u glavni grad Mađarske i pokušali sastaviti svojevrstan vodič za gastro vikend u tom biseru Dunava. Pokazalo se da se radi o nimalo laku zadatku, i to zbog neočekivano velikog broja izvrsnih lokal

D

piše
**Velimir
Cindrić**

COSTES

a su davno prošla vremena kada su na spomen mađarske kuhinje prvo na pamet padali gulaši, perkelti i debrecinke, potvrdilo je i ovogodišnje izdanje Michelinova vodiča Main Cities of Europe, u kojem je Budimpešta uknjižila čak četiri restorana sa zvjezdicom i dva s označom Bib Gourmand. Time je taj grad krenuo stopama susjednoga Beča i odjednom postao vrlo primamljiv hrvatskome gurmanu, ne samo zbog spomenutih priznanja gastro autoriteta, već i radi sve većeg broja iznimno atraktivnih lokala s vrlo originalnim jelima iz domene nečega što se može nazvati novom mađarskom kuhinjom.

Sa zadatkom da provjerimo sve najbolje što trenutačno nudi Budimpešta, uputili smo se u mađarski glavni grad i pokušali sastaviti svojevrstan vodič za gastro vikend u biseru Dunava, kako Budimpeštu vole zvati. Poka-

zalo se da se radi o nimalo laku zadatku, i to zbog neočekivano velikog broja izvrsnih lokal. No, krenimo redom. Otkud odjednom gastro budjenje Mađarske i pokret nove mađarske kuhinje? Revoluciju je, rekli su nam to mnogi budimpeštanski *chefovi*, pokrenuo jedan jedini čovjek – Tamás B. Molnár, novinar i današnji urednik mađarskog izdanja Gault Millau, koji je prije desetak godina počeo pisati o vodećim svjetskim *chefovima* i restoranima, jelima iz lokalnih tri Michelinove zvjezdice, o suvremenim kulinarским tehnikama te o potrebi osvremenjavanja mađarske kuhinje. Njegovi napisи brzo su pobudili pažnju mlađih *chefova* zasićenih onime što su dotad radili, pa se oko Molnára s vremenom okupila jezgra njihovih desetaka, koji su polako počeli mijenjati mađarsku kuhinju.

Usprkos ekonomskoj krizi koja je snažno pogodila budimpeštansku scenu restorana

CHEF MIGUEL
ROCHA VIEIRA

ONYX

(Mađarsko udruženje restorana 2009. predviđalo je zatvaranje trećine lokal), trebalo je samo pet godina da sve urodi nekim plodom, doduše ne bez pomoći iz inozemstva. Naime, 2008. u elegantni restoran **Costes** stigao je portugalski *chef* Miguel Rocha Vieira, čovjek s diplomom londonskog kulinarског učilišta Le Cordon Bleu i iskustvom rada u kuhinjama prestižnih restorana Lombard Street (London), Château de Divonne (Francuska) i El Bulli Hotel (Sevilla). Vieirin jelovnik, koji je bio suvremena interpretacija tradicionalne mađarske kuhinje s najrazličitijim utjecajima

BORKONYHA WINEKITCHEN

(maštovita jela jednostavnih naziva: Riječni rakovi, Gusja jetra, Naš vrt, Govedina...) privukao je pažnju Michelina, koji je Costesu 2010. dodijelio svoju prestižnu zvjezdicu. Vieira ju drži i danas i kaže: „Uspio sam u Budimpešti ostati pet godina, što znači da sam zadovoljan i da uživam. Na početku nije bilo lako, ali naučio sam voljeti Mađarsku i Budimpeštu“. Degustacijski meni: 570 i 840 kn.

Već sljedeće godine, Costesu se pridružio **Onyx**, restoran u raskošnoj zgradi ugostiteljske kuće Gerbeaud, čije pročelje krasiti

TANTI

DÉRYNÉ BISTRO

LACI!KONYHA!

PESTI DISZNÓ

janica tog carstva – kavana Gerbeaud (vidi okvir). Kuliniru restorana otvorenu 2007. u početku su vodili po jedan austrijski, francuski i švicarski chef, dok je pod njihovim okriljem stasala današnja *chefica* Szabina Szulló te njezin *sous chef* Tamás Széll.

Potonji je svoju klasu potvrdio 10. mjestom na prestižnom kulinarском natjecanju Bocuse d'Or 2013. u Lyonu (madarski debi i prvi newcomer s plasmanom u top-10 u povijesti tog natjecanja). Szulló i Széll danas nude Hungarian Evolution Menu, popis osuvremenjenih tradicionalnih madarskih jela od

vrhunskih namirnica, spravljenih suvremenim tehnikama (smuć s povrćem i paprikom, srnetina sa šparogama i bademima, flank steak s pečenom mrkvom i barbecue jusom...). Degustacijski meni: 700 i 780 kn.

Ako su ova dva restorana prilično skupa i namijenjena, prije svega, imućnjim turistima, 2014. je na listu Michelinovih zvjezdanih restorana dovela restoran **Borkonyha**

Winekitchen, bistro francuskoga stila koji također služi suvremenu verziju madarske kuhinje, bogata i zasitna jela po umjerenim cijenama (glavna jela: 75-190 kn). Sva

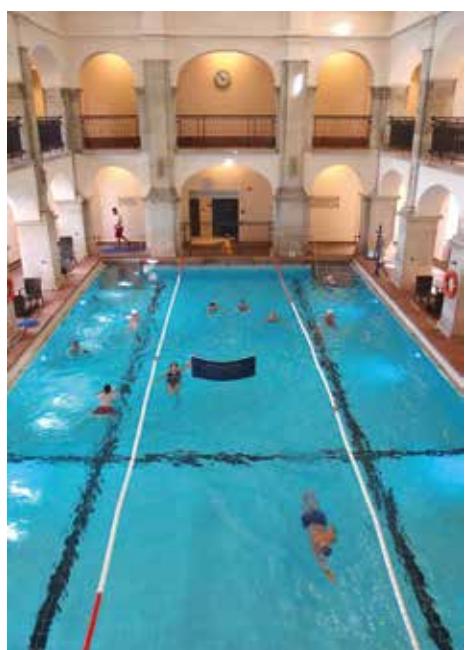

SZABINA SZULLÓ I TAMÁS SZELL - KUHARSKI PAR IZ ONYXA

mladi grašak sa zelenim umakom (inspiriran baskijskim originalom, ali u obliku pjenice), juhu od rotkvice s kruškom i kozicom (okusoš mađarska, ali s azijskom notom zbog dumbira i fish sauce), siju s domaćim kimchijem od korabe, kuhanom korabom i bobom te vrlo popularni hrbat i rebrica zeca sa zelenim šparogama, gljivama, njokima i zelenim umakom. Glavna jela: 160-300 kn.

Od svih Michelinovih budimpeštanskih favorita, nama se najviše svudio vrlo ležerni restoran **Laci!Konyha!** Ne bez razloga dobio je oznaku Bib Gourmand kojom se ističu lokalni što nude „iznimno dobru hranu po umjerenim cijenama“. Smješten u neataktivnoj četvrti sjeverno od zgrade Parlamenta (blizu postaje podzemne željeznicne), u alternativno uređenom prostoru, chef i voditelj restorana Gábor Mogyorósi (40) kuha vrlo kreativna jela po senzacionalnim cijenama (ručak 80 kuna, degustacijski meni od devet slijedova 225 kn, sa sparenim vinima 375 kn). Mogyoróseva su jela vrlo originalna i umjerno moderna, a oslanjaju se na francuske temelje i okuse bakine kuhinje, s dodatkom azijskih tehniki („Mađarska i azijska kuhinja slične su po sklonosti kiselo-slatkim kombinacijama“, reći će Gábor). Upravo to se potvrdilo kad smo kušali kiselo-slatku juhu od patke s dimljenim pačjim prsim, meko kuhan jaje s patlidžanom, pjenom od gusje jetre i focacciom te mesnu štrucu spravljenu originalnom tehnikom.

– Kada sam ovoga proljeća stigao u Tanti, restoran je radio tek pola godine i bavio se svojevrsnom fuzijom mađarske i skandinavske kuhinje, jelima svježih okusa, rađenih tehnikama nove nordijske kuhinje. Ali, dodatačni chef István Pesti otiašao je nakon samo dva tjedna, pa sam ja preuzeo kuhinju. Jelovnik je ostao u istom obliku, ali sam izmijenio sva jela. Danas imamo samo tri predjela, dvije juhe, šest glavnih jela i tri deserta, a planiram i degustacijski meni. Moj se stil još uvijek razvija – iako su okusi čisti, ne mislim da je to išta slično nordijskome stilu, ali istovremeno nije ni madarska kuhinja. Imamo svih mogućih utjecaja – baskijskih, londonskih, francuskih... – kaže nam Heiszler, čiji povrćem i ribom bogat jelovnik popisuje

TERMALNE KUPKE: ODMOR OD TRPEZE (SA STILOM)

Budimpešta se ponosi svojom tradicijom prirodnih termalnih kupališta, koja potječe još od doba turske okupacije grada. Posjet jednome od njih predstavljaće savršen prekad od obilaznja gradskih trpeza. Mi smo posjetili raskošno i potpuno obnovljeno termalno kupalište **Rudas** (Döbrentei tér 9), uz samu obalu Dunava, kod mosta Erszébet. Posebno je po zatamnjenoj prostranoj turškoj kupelji staroj 500 godina, koja petkom i subotom radi do 4 sata ujutro (miješano muškarci i žene) te fantastičnim otvorenim jacuzzijem na krovu sa savršenim pogledom na Dunav i Peštu (obavejte se stvoreno za parove).

Ukupno, na raspolažanju je pet prirodnih termalnih bazena (28-42°C), bazen za osvježenje (16°C), 20-metarski plivački bazen i wellness odjeljak (najrazličitije vrste masaža). Kompleks sadržava i **Rudas Restaurant & Bar**, lokal s modernom turško-mađarskom kuhinjom i jelima koja chef Lazar Kovacs spravlja uz uporabu vode iz drevnog izvora Juventus, puno minerala, što rezultira jedinstvenim okusima.

Lokal ujedno služi i za cjelodnevnu okrijepu osvježavajućim pićima i sitnim zalagajima posjetitelja termalnog centra.

COSTES DOWNTOWN

ARAZ

PRESTIGE I CONTINENTAL: BAZA ZA GURMANE

Gurman će u Budimpešti potražiti udoban, poseban i dobro smješten hotel, no pri tome ne i preskup, jer će novac radje potrošiti za trpezom. Kao idealne tu predlažemo dva hotela.

Ovoga proljeća otvoreni **Prestige Hotel Budapest** najnoviji je gradski favorit u domeni boutique hotela, udaljen deset minuta lagane šetnje do središnjeg trga Vörösmarty i pješačke ulice Váci. Veličanstvenoj fasadi zgrade, koju je projektirao Józef Hild, vraćen je originalni izgled, a njezina školjka, natkrivanjem unutar njeg dvorišta, pretvorena je u raskošno, šest katova visoko predvorje.

Ukupno 85 soba dizajneri su uredili kombinacijom starinskog i modernog stila, klasično smirena ugoda i state-of-the-art opreme (namještaj IPE Cavalli, kristalni lusteri Swarovski, Villerooy & Boch sanitarije, engleske rukom slikane svilene tapete, podovi SICIS, teksili Harlequin Leonida Velvet...).

Danas je Continental potpuno obnovljeni moderni hotel koji sjajno kombinira povijest i zahtjeve

Domaćini tvrde da „uzvišena elegancija i vrhunska gastronomija idu kao ruka u ruci“, pa su se u Prestige udružili s restoranom Costes, čiji je chef Miguel Rocha Vieira osmislio jelovnik hotelskog restorana **Costes Downtown**.

Ukupno se u njemu služi doručak za goste).

Portugalski chef garantira istu razinu kreativne kuhinje kao u svome, Michelinovom zvjezdicom ovjenčanome, Costesu. Cijena standardne dvokrevetne sobe: od 100 eura (izvan sezone i za raniju rezervaciju).

Za one koji traže nešto malo jeftinije (ali ništa manje udobno), a vole noćni život, kao stvoreni je Continental Hotel Budapest, smješten u staroj secesijskoj zgradi hotela s toplicama, na rubu vrlo žive židovske četvrti s mnoštvom zanimljivih restorana i pivnica te u blizini velikih bulevara.

Danas je Continental potpuno obnovljeni moderni hotel koji sjajno kombinira povijest i zahtjeve

ski klasici), oyster & fish bar, a tijekom čitava dana i svjež kruh i slatko pecivo iz vlastite pekarnice u podrumu.

– Priznanje Michelinova vodiča nas je absolutno iznenadilo, jer se nikada nismo fokusirali na nagrade i ocjene vodiča, a uopće se i ne reklamiramo. Ali, zbog te nagrade dolaze nam mnogi novi gosti, posebno stranci. Jelovnik je tipičan za bistro i mijenja se samo sezonski. U ponudi uvijek moraju biti jela od piletine i svinjetine, dobar hamburger, fish and chips, odličan bečki odrezak, različite porcijske salate, mađarska slatkovodna riba, pašteta od gusje jetre, a posebno smo ponosni na tradicionalni desert túrógombóc, okruglice od svježeg sira, koje slove za daleko najbolje u gradu – ispričala nam je voditeljica lokala Susan Nagy.

ÉS BISZTRÓ

CAFE PIERROT

Sličnu reputaciju ima i sjajni **Bock Bisztró**, lokal u elegantnom Corinthia Grand Hotelu Royal (ima ispostavu i u Budi), koji svojim domaćim ugodajem, drvenim stolcima i policama punim vina predstavlja čistu suprotnost luksuzu hotela u kojem se nalazi. *Chef Lajos Biró* tu nudi rustikalno poslužena tradicionalna mađarska jela s umjerjenim suvremenim odmakom (mađarski tapasi, *sushi* od gusje jetre, govedi obraz „na starinski“, smuć na karpatski...).

Kad smo već kod bistro formata, već i površni šetač Budimpeštom zapazit će da u gradu postoji ogroman broj lokala čije ime sadržava, manje ili više zasluženo, i naziv „bistro“ (mađarski „bisztró“). Iako je ekonomski kriza u svijetu u mnogim gradovima doveo do „bistroizacije“, odnosno pretvaranja klasičnih restorana u *casual* mesta, u Budimpešti je to očito velika (ekonomski prisilna) moda posljednjih šest-sedam godina.

Gotovo svi novootvoreni restorani u tom razdoblju stoga stižu u formatu bistroa, mnogi iznimno kvalitetni. Vlastitim istraživanjem i savjetima domaćina-znalaca, između stotina bistroa s najrazličitijim kuhinjama izabrali smo one najbolje, uz uvjet da se barem djelemečno bave modernom mađarskom kuhinjom, najzanimljivijom našem gurmanu.

Jedan od takvih je **Pesti Disznó**, smješten u živoj ulici prepunoj kazališta, barova i klubova, gdje poznati TV *chef* Tamás Bereznay služi iznimno ukusna mađarska jela u obliku tapasa, s posebnim naglaskom na mesna jela (ima i tripica, gulaš te posebno dobrih jela od svinjetine). Zahvaljujući modernističkom pristupu i sjajnoj ponudi vina, piva i pálinki (mađarske rakije), radi se o rasnom predstavniku suvremene mađarske gastronomije.

PIVNICE: CARSTVO CRAFT PIVA

Iako je Mađarska poznata po izvrsnim vinima, a Budimpešta po sofisticiranim *wine barovima*, u posljednje vrijeme primat na području pića preuzimaju pivo i pivnice. Naime, širom zemlje stalno se pojavljuju nove mikropivovare i kućni proizvođači *craft piva* svih mogućih stilova, koja su pravo osvježenje svima već umornim od velikih svjetskih robnih marki. Najbolja mjestta za kušati ih u Budimpešti su:

Élesztő (Tűzoltó utca 22) Prvi mađarski *craft beer bar* s 21 vrstom točenih mađarskih *craft piva*. Odlična hrana, škola kućnog pivarstva, vrtna terasa, pivski hostel („hopstel“) i još mnogo toga.

Pivo and More

(Dohány utca 12) Najnoviji gradski *beer bistro* (židovska četvrt), šest vrsta točenog piva i 60 u bocama, odlična ponuda hrane. Za rafiniranu pivopijepi (čitaj: ne baš jeftino).

Lehűtő

(Holló u. 12-14) Stalno rotirajuća ponuda mađarskih *craft piva*. Lijepa ljetna terasa. **Dob3 Pub** (Dob utca 3) Ugodno mjesto s velikom ponudom međunarodnih i mađarskih *craft piva* (židovska četvrt).

Legenda Sörözde Pub

(Dob utca 101) Jaka piva punog okusa (uključujući i ale) gradske pivovare Legenda. **Csak a jó söörök** (Kertész utca 42) Ime znači „dobro pivo“, što lokal i nudi (trgovina, ali s barom).

Pivo Sörözö

(Hegedűs Gyula u. 22) – Jednostavno i jeftino mjesto retro-ugodaja s četiri odlična točena piva pivovare Bernard.

Naked Csak Dezső!

(Dohány utca 7) – Sjajan, navećer vrlo živi i ugodan lokal (židovska četvrt) s odličnom ponudom piva mađarskih kućnih proizvođača (i ostalih).

Black Dog Pub

(Dohány utca 22-24) Novi lokal (židovska četvrt) s lijepom ponudom *craft piva* (i drugoga).

Jónás Kézmüves Sörház

(Fővám tér 11-12) Najbolji pivski vrt u gradu s najboljim pogledom, odmah uz Dunav, koji služi točeno pivo lokalne pivovare Karpi (posebno dobar jaki ale).

Ipak, nas je najugodnije iznenadio gastro-

bistro **Mák**, odmah preko puta hotela Prestige (vidi okvir). Poznata *chefica* Kata Talas tamo, u modernom interijeru ciglenih zidova i drvenog namještaja, nudi vrlo inovativni jelovnik na temelju austrogarske kuhinje, ali s vrlo snažnim utjecajima iz cijelog svijeta (mi smo kušali smuća s bademima i pinjolima, pačja prsa s kozjim mljekom i kupusom te parfe od maka s malinama). Treba napomenuti da je Mák jedan od najpopularnijih restorana u Budimpešti i da je rezervacija obvezna. Jedan od novijih favorita je i restoran **Baraka**, koji je idealan za ljubitelje iznenadujućih jela i intrigantne kombinacije namirnica i začinskog bilja.

Onima koji volje izvanrednu hranu u pomno dizajniranom prostoru valja još skrenuti pažnju na restoran **Zona**, gdje se posebno skladno preklapaju kulinarska filozofija i koncept interijera. Kuhinja Zone, koju vodi *chef Krisztián Huszar* nudi i svakodnevna, jednostavnija jela i složene gastro kreacije, često reinterpretacije mađarskih klasičika, ali s azijskim i baskijskim utjecajima.

U istu kategoriju spada i **La Perle Noire**, pobjednik nedavnog natjecanja prema glasovima samih gostiju, gdje čak i troslijedni meni stiže s iznenađenjima (riječna riba sa svinjskim čvarcima, gusja jetra s dunjama, pastrva s rižotom od kokosa i kavijarom od manga...). Po pristupačnjim cijenama slično nudi i vrlo popularni restoran **Vakvarjú** (iznimna jela uz svježe pečene domaće lepinje).

Oni koji se, uz jela suvremene mađarske kuhinje, zaželete dobrog gulaša, perkelta, gusjih jetrica i sličnih tradicionalnih jela, mogu otići do legendarnog restorana **Gundel** (klasici Gundel tokany i Gundel palačinke), na sje-

CALLAS CAFÉ

GERBEAUD

KAVANE: NE SAMO GERBEAUD

Budimpešta obiluje čuvenim kavarnama, od kojih je daleko najpoznatija povjesna **Gerbeaud** (na adresi Vörösmarty tér 7-8 od 1870). Ta

kavarna-slastičarnica odavna je cilj hodočašća, kako poklonika klasične kavane, tako i svih gurmana „slatkoga zuba“. Naime, osim po svojoj prvorazrednoj kavi, lokal je poznat i po kulturnim slastičarskim specijalitetima – Gerbeaud-šnitama te tortama Dobos u Esterházy.

No, onome tko (doduze prvorazredni) kolač ne voli placati od 65

do 100 kuna, možda će biti uputnje posjetiti **Alexandra Bookcafé** (Andrássy út 20) i uvek živi **Művész Café** (Andrássy út 28). Obvezno je posjetiti i „najljepšu kavaru svijeta“, kako ne bez razloga teplju **New York Caféd** (Erzsébet körút 9-11), danas ujedno i hotel i restoran, svojevrsnu „kutiju za nakit“ na četiri kata.

Ulazeći, posjetitelj kao da je kročio u vremeplov, a vitičasti mramorni stupovi, bogatstvo fresaka i venecijanski lusteri te opći refinan prostora odmah daju do znanja zašto je kavara slavna u cijelome svijetu. Služe se odlična kava, sva moguća pića, sitni zalo-

gaji i fini kolači. Što dulje tu čovjek boravi, sve se teže odvaja od tog svijeta Belle Époque.

Nije čudno da jedna anegdota kaže da je slavni pisac Ferenc Molnár, na dan otvorenja kavane, njezine ključeve bacio u Dunav, tako da se nikada ne zatvori. U njegovo doba, kasnočno bančenja završavala su baš tu, u sali koji su zvali „Deep Water“, ispod razine ulice, do koje se silazi raskošnim stepeništem.

Još jednu, svakodnevnu alternativu predstavlja **Central Caféd** (Károlyi Mihály utca 9), tradicionalna kavarna intelektualne Budimpešte, koju krasiti delikatni ambijent, smrni ugodaj, fina kava, pića, kolači i jela (omiljeno mjesto za jutarnju kavu, lagani ručak i čašu vina prije kazališta ili koncerta).

veru grada uz zoološki vrt (detaljno smo o njemu pisali na ovim stranicama još 2003., u broju 76), a ako sve žele po vrlo povoljnim cijenama, onda u vrlo popularan restoran **Bohém Tanya** (znači boemska farma) ili **Busó Bisztró**. Ljubitelji divljači neka još zabilježe specijalizirani restoran **Aranyzavaras** (Zlatni jelen, prema reljefu na ulazu kuće u kojoj se nalazi) na strani Bude.

Kako Budimpešta ima najveću židovsku populaciju u Srednjoj Europi, gradu ne nedostaje restorana s tom etničkom kuhinjom, pa je to prilika za one koji ju još nisu probali. Iako je **Hanna**, smještena u dvorištu Stare, a nedaleko Velike sinagoge, sjanjan primjer ortodoksnog (košer) restorana, vječito puni **Macesz Huszár** će se mnogima svidjeti više, jer je usmjeren na mlađu populaciju, koja tek uči o svome naslijeđu. Tu se preporučuju tradicionalni gusji čvarci i juha s okruglicom od macesa te modernistički vegetarijanski *cholent* (varivo od graha), hamburger od gusjeg mesa (svježe i dimljeno meso plus gusja mast), odrezak u pohu od kruha i badema i *soufflé* od mrkvke s preljevom od crne čokolade.

Isto tako, jedan od lokalnih favorita te kuhinje je i **Mazel Tov**, udoban urbani vrt u židovskoj četvrti koji služi hummus, shakshuku, falafel, kuskus...

Iako smo u Budimpeštu stigli s podujljivim popisom lokalata koje je trebalo provjeriti, na koncu smo usput otkrili još čitav niz drugih, jednako sjajnih, pa se u konačnici našlo materijala i za nekoliko vrlo uzbudljivih budimpeštanskih gastro vikenda, uz napomenu da broj zanimljivih mjesto neprestano raste. U biser na Dunavu očito će se sljedećih godina morati vraćati više puta... ☺

LA PERLE NOIRE